

Socialdepartementet
Enheten för folkhälsa
Gert Knutsson
103 33 Stockholm

Stockholm 2004-11-11

Remissvar på Alkoholinförelutredningens delbetänkande Vart går gränsen? (SOU 2004:86)

Svenska Bryggareföreningen har beretts tillfälle att lämna synpunkter på rubricerat betänkande. Sammanfattningsvis anser vi att förslagen är bra, men med två viktiga och avgörande undantag. Nämligen förslag till ändring i lagen om alkoholskatt, samt arbetet att införa varningstexter på förpackningar som innehåller alkohol.

Ny lag om alkoholskatt

Utredaren föreslår en ensidig sänkning av skatten på sprit för att bryta mönstret med ökad resandeförel, minska den inhemska efterfrågan på alkohol samt för att bibehålla en svensk alkoholpolitisk legitimitet. Vi anser att förslaget till skattesänkning på sprit inte kommer att få önskad effekt.

Som utredningen själv visar drivs gränshandeln av både öl och sprit. Ölen dominerar gränshandeln, vilket gör slutsatsen att sänka skatten ensidigt på sprit ologisk. Det kommer heller inte att räcka att enbart sänka spritskatten för att slå undan de ekonomiska incitament som både driver upp den legala privatimporten och den accelererande illegala smugglingen samt handeln med utländsk alkohol i Sverige.

En skattesänkning måste omfatta samtliga alkoholskatter för att få effekt på gränshandel och smuggling av alkohol. Privatpersoners och illegala importörers handel har redan etablerats. Även om alkoholstyrkan mätt i ren alkohol är större i en flaska sprit så är det ändå öl i första hand som har drivit, fortsätter att driva och framgent kommer att driva gränshandeln. Sedan gränserna öppnades har ölinföreln ökat markant varje år. Bara under de fyra år som SoRAD mätt införeln, juni 2000 – juni 2004, har 533 miljoner öl och sprit passerat in över gränsen till Sverige, både via privatpersoner och smugglare. Av dessa var drygt 455 miljoner liter öl!

Det är naivt att tro att svenskarna reser utomlands för att handla enbart sprit och att en sprit-skattesänkning skulle stoppa alkoholturismen. De som idag reser utanför Sveriges gränser för att göra sina inköp av billig alkohol har både öl, vin och sprit med sig hem. Även om priserna på sprit i Sverige skulle bli lägre blir de fortsatt mycket billigare att handla sprit i Danmark, Tyskland och de baltiska länderna. Det betyder att resandet kommer att fortsätta för att köpa öl och vin och samtidigt inhandlas billigare sprit.

Att ta in alkohol för att sälja vidare är nu etablerat över hela landet. De som sysslar med den här typen av verksamhet kommer inte att stoppas av de insatser som utredaren föreslår. Det kanske stoppar några, men i det stora hela kommer svarthandeln med alkohol att fortsätta så länge det finns pengar att tjäna. För svensken i gemen är svarthandeln heller inte ett problem. Svensken köper, utan moraliskt ställningstagande, alkohol på den svarta marknaden och tipsar ogärna myndigheterna om sin källa för alkoholinköp. Det kunde vi konstatera när vi tillsammans med ett antal organisationer inom alliansen "Stoppa alkobrotten" öppnade en tipstelefon. Under de 100 dagar som telefonen var öppen kom drygt 10 tips in, några rörde platser där alkohol såldes till ungdomar och några tipsade om restauranger som sålde illegal alkohol. Samtliga tips lämnades vidare till berörda myndigheter.

I övrigt vill vi hänvisa till bilaga "Vitbok om svart öl", som är en sammanställning av hur införsel och svarthandel med öl ser ut idag samt konsekvenserna av denna verksamhet.

Varningstexter på förpackningar

Av handelsskäl torde det vara svårt för Sverige att ensidigt i Europa införa varningstexter på förpackningar innehållande alkoholhaltiga drycker. Merparten av det vin som dricks i Sverige och som säljs via de legala kanalerna är importerat, detsamma gäller sprit. Att kräva att producenten har varningstexter på dessa förpackningar kommer sannolikt att stoppas av de EU-direktiv som finns när det gäller fri rörlighet av varor och tjänster inom EU.

Om regeringen väljer att införa varningstexter på förpackningarna utgår vi från att den svenska staten ställer krav på Vin & Sprit att Absolut Vodka, som exporteras från Sverige, har varningstexter. Hur kan den svenska staten annars få acceptans hos de svenska medborgarna?

Målet med den svenska alkoholpolitiken är att förhindra missbruk, inte att förhindra en måttlig och kontrollerad konsumtion av alkohol hos allmänheten. Det finns en risk att konsumenterna uppfattar varningstexter som löjeväckande och överstatligt kontrollerande eftersom de flesta konsumenter brukar alkohol som en måltids- eller sällskapsdryck. Negativ information kan således ge motsatt effekt (Snyder and Blood 1992). Det finns även ett antal undersökningar som bl a visar att varningstexter är ineffektiva för att ändra själva alkoholdrickandet (Andrews 1995; Hilton 1993; MacKinnon 1995) samt att varningstexter i sig inte är effektiva för att minska konsumtionen (Andrews 1995).

Förslag

Istället för att införa varningstexter bör regeringen inleda ett samarbete med näringslivet för att finna ett, för alla parter, acceptabelt tillvägagångssätt beträffande konsumentinformation om både de negativa konsekvenserna av missbruk och det positiva med en måttlig alkoholkonsumtion. En sådan reglering och information bör utarbetas inom ramen för egenåtgärdsprogram och/eller samverkansgrupp med företrädare för olika intressen, i syfte att främja en måttlig och ansvarstagande alkoholkonsumtion hos allmänheten. Det finns många bra och fungerande exempel på denna typ av samarbete. Dessutom visar det sig att förutsättningarna för att regelverket efterlevs är större om företrädare för branschen varit delaktiga i utformningen av informationen.

Med vänlig hälsning
Svenska Bryggareföreningen

Peter Mattsson
VD

Bil. Vitbok om svart öl